

índex

1. Preàmbul | Reflexions generals
2. Prioritats i criteris transversals
3. Propostes per blocs temàtics

Amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017, la federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), formada per un centenar d'entitats que treballen amb col·lectius en situació o risc d'exclusió social per al desenvolupament i l'autonomia de les persones, així com per promoure una major justícia social, presentem un seguit de reflexions i propostes en els diferents àmbits en què desenvolupem la nostra acció.

1. PREÀMBUL | REFLEXIONS GENERALS**1.1. Una situació excepcional**

Han passat poc més de dos anys des de les darreres eleccions al Parlament i, a meitat del mandat del Govern sorgit aleshores, ens trobem davant d'una nova convocatòria electoral, més excepcional fins i tot que la de 2015. Llavors parlàvem "d'unes eleccions històriques pel caràcter que se'ls ha donat, que poden portar-nos a un nou escenari polític de gran importància per a la vida de la ciutadania, amb nous partits, aliances mai vistes, propostes diferents i models de referència renovats".

Els esdeveniments dels darrers mesos ens han portat a una situació mai viscuda a Catalunya: l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola ha significat el cessament del Govern democràticament escollit i la convocatòria d'eleccions autonòmiques per part de l'Estat espanyol. El referèndum de l'1 d'octubre ens va deixar imatges i conseqüències que, com a federació d'entitats que treballen per la cohesió i la justícia social sobre la base de valors com el respecte i la participació, ens resulten inadmissibles.

Com a organització i a través de la Taula per la Democràcia, de la qual formem part des del primer moment, hem alçat la veu per denunciar-ho i no desistirem fins que no estiguin en llibertat les quatre persones encara avui empresonades per motius polítics. Així mateix, continuarem apel·lant a la responsabilitat de totes les forces polítiques per gestionar la situació mitjançant el diàleg i la negociació en el terreny polític, i reivindicant en tot moment els drets i les llibertats fonamentals per a tota la ciutadania.

Tal com deia en un article la nostra ex presidenta i vocal de Pobresa en l'actual Junta Directiva d'ECAS, Teresa Crespo, "com a entitats que treballem al costat de les persones per potenciar la seva autonomia i les seves capacitats amb la finalitat que contribueixin a la construcció d'una societat igualitària, lliure, democràtica i compromesa, rebutgem qualsevol actuació que destrueixi aquests llargs processos".

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

1.2. Una societat de drets

Les entitats membres d'ECAS treballen de manera prioritària amb col·lectius en situació o risc d'exclusió social perquè vivim en un context de marcades desigualtats en què calen múltiples intervencions específiques per corregir o pal·liar les injustícies del sistema, però el nostre objectiu a mitjà i llarg termini és transformar contextos i dinàmiques per garantir la igualtat d'oportunitats i construir una societat justa i equitativa. Fugim del paradigma de l'atenció social assistencialista i reivindiquem l'Estat de Benestar com un model basat en els drets de tota la població.

Defensem els Drets Humans en totes les seves vessants com a requisit indispensable per al ple desenvolupament de les persones, que inclou la participació en l'esfera pública i comunitària. Des d'aquesta posició, recordem la nostra voluntat de col·laborar amb les administracions públiques per l'objectiu comú de garantir una vida digna a tota la població i afavorir el màxim benestar personal i social. Com dèiem fa dos anys, reivindiquem la igualtat d'oportunitats per a tothom com a "primer i inexcusable objectiu del govern que resulti de les properes eleccions".

Reclamem una major inversió social per poder reforçar la prevenció i apoderar les persones, i per això exigim també un sistema fiscal que permeti als poders públics complir amb la seva funció redistributiva, de manera que, més enllà de cobrir les necessitats de la població, treballi per l'equitat i la justícia social.

2. PRIORITATS I CRITERIS TRANSVERSALS

2.1. Un govern al servei de totes les persones

Tal com estableix l'Estatut de Catalunya, els poders públics són responsables de promoure la igualtat, la justícia, la solidaritat, la cohesió social i el desenvolupament sostenible (art. 4), i "totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia" (art. 15). Es consagra, per tant, el principi d'equitat i la redistribució de la riquesa com a funció bàsica del govern per tal de garantir la igualtat d'oportunitats i la justícia social.

2.2. Inversió social, prevenció i transformació

El compromís amb l'equitat comporta la necessitat de prioritzar la inversió en els serveis públics, la protecció social i la promoció de l'ocupació digna com a principis bàsics per prevenir situacions de vulnerabilitat i risc d'exclusió social. Per garantir a tothom els mínims per a una vida digna i promoure l'autonomia i el desenvolupament de les persones cal transformar les estructures i les dinàmiques socioeconòmiques que avui generen pobresa i desigualtats, començant per una educació pública i de qualitat, generadora d'oportunitats, com a principi garant de l'Estat social. Limitar-se a pal·liar els

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

efectes de les xacres que arrosseguem perpetua un sistema injust que ataca els fonaments de la cohesió social.

2.3. Corresponsabilitat, ciutadania activa i participació

La construcció d'una societat inclusiva i cohesionada comença per comptar amb les persones i fer-les participants del projecte comú. Les entitats socials creiem en la corresponsabilitat de tots els actors i de la societat civil en el seu conjunt, que cal fer possible assegurant que tothom disposi dels recursos i les capacitats per desenvolupar la seva autonomia i exercir els seus drets i deures. Els poders públics són responsables, també, de promoure una ciutadania activa que disposi de mecanismes de participació i presa de decisions col·lectives.

2.4. Racionalització de la gestió administrativa

Per millorar l'eficiència de les administracions públiques cal racionalitzar la seva gestió, simplificar l'organització interna i apostar per la proximitat amb la ciutadania. La col·laboració i coordinació del Govern de la Generalitat amb la resta de nivells administratius s'ha de complementar amb la transversalitat i la cooperació interdepartamental dins de la pròpia institució. El model d'atenció social centrat en la persona ha de tenir al darrera una estructura sòlida i cohesionada que permeti canalitzar a través d'una finestra única els diferents serveis que proveeixen les administracions.

2.5. Innovació, adaptació i avaluació d'impacte

La crisi dels darrers anys ha suposat un repte que ha fet evident la necessitat d'innovar per poder donar respostes adaptades a un context canviant. El sistema de protecció social dissenyat fa més de tres dècades ha mostrat les seves limitacions, agreujades per les polítiques d'austeritat i les retallades aplicades des del 2010. Davant la insuficiència de la cobertura donada a la creixent demanda social, avui resulta urgent replantejar certes mesures. L'acció social, també des de les entitats del tercer sector, necessita avaluar el seu impacte i ser àgil en l'adaptació a les noves circumstàncies, escenaris i fenòmens.

3. PROPOSTES PER BLOCS TEMÀTICS

En el document de les darreres eleccions al Parlament comentàvem ja el creixent fenomen de la compartimentació de la pobresa –energètica, habitacional, alimentària, infantil, en el treball...– i la trampa que podia suposar respondre-hi amb mesures parcials i pal·liatives quan es tracta de diverses manifestacions d'una problemàtica més profunda, arrelada en el model socioeconòmic en què vivim.

És per això que reclamem d'una banda respostes integrals centrades en l'acció preventiva i globalitzada que abordin la persona, el seu entorn i les seves relacions, i de l'altra, un canvi en les polítiques

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

socials de manera que permetin atacar les causes de les desigualtats mitjançant polítiques predistributives i redistributives. A continuació enumerem algunes de les mesures concretes que pensem que hi poden contribuir en els diferents àmbits en què treballem.

3.1. POBRESA I DESIGUALTATS

3.1.1. **Desplegar plenament la Renda Garantida de Ciutadania i actualitzar l'IRSC** perquè les quanties assegurin una vida digna a tota la població de Catalunya tenint en compte el cost de la vida. L'enfocament ha de ser preventiu i universal, no en clau de concedir ajudes sinó sobre la base de garantir drets i preservar la llibertat de les persones. Més enllà de cobrir les despeses de la vida quotidiana, la RGC ha de ser un instrument educatiu i d'apoderament individual que permeti l'autonomia econòmica i personal de cada individu. El trencament de la dualitat sistema contributiu vs. sistema assistencial ha de fer compatible la protecció social amb els ingressos procedents del treball per poder-los complementar quan aquests siguin insuficients.

3.1.2. **Unificar els ajuts en una única prestació i introduir una major racionalització en la gestió** del sistema de prestacions socials. Avui patim duplicitats, manca de coherència en les condicions i normatives existents, complexitat en l'accés a les ajudes, discrecionalitat en l'atorgament, feble caràcter supletori entre els diferents ingressos de la persona, dificultat en els circuits d'entrada i sortida als programes d'ajuda... Aquesta realitat ens obliga a demanar amb caràcter d'urgència una **transformació de les ajudes avui existents i de la seva gestió**. Cada ciutadà hauria de disposar d'un únic expedient i un únic referent en l'administració per a la gestió de la cobertura de les seves necessitats.

3.1.3. Aprovar, dotar dels recursos necessaris i implementar **l'estratègia autonòmica contra el sensellarisme**.

3.2. FAMÍLIES I INFÀNCIA

3.2.1. **Desplegar i ampliar el Pla de Suport a la Família 2017-2021** del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que planteja com a primer eix la promoció de la família com a estructura social bàsica i estableix l'acceptació de la **diversitat familiar**. Donada la insuficiència de les mesures proposades i de les dotacions pressupostàries corresponents, cal revisar-lo i garantir el finançament dels programes orientats a la prevenció i la protecció de la família com a eix vertebrador de les polítiques socials.

3.2.2. **Atenció a la infància com a inversió de futur**, reconeixent i assegurant el compliment dels **drets dels infants**. El Pla

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

preveu el suport a la maternitat i l'acompanyament a la família en els moments de canvis del seu cicle vital, però durant la darrera legislatura han disminuït els recursos existents i el pressupost disponible i executat per a aquesta finalitat. La dotació del programa de Suport a la família de l'Àrea de Protecció i Promoció social s'ha reduït un 66% en tres anys (54 milions d'euros el 2012, 18 milions el 2015).

- 3.2.3. Prioritzar a la **inversió en Serveis Socials, especialment en aquells vinculats a la reproducció i la cura** de les persones (escoles bressol, beques menjador, etc.), assegurar les prestacions previstes per la llei de dependència i impulsar **noves maneres d'organitzar del temps de treball**, tot donant suport a promoure la coresponsabilitat en el si de les famílies. A més, donem suport a la iniciativa 'Ara és l'hora' amb l'objectiu d'adaptar els horaris catalans als europeus.
- 3.2.4. **Sistematitzar i unificar les ajudes** per evitar la fragmentació i oferir una resposta integral que, partint de l'anàlisi de les especificitats de cada cas, cobreixi les necessitats de la família de manera global. En aquest sentit la RGC esdevé un avenç en aquesta matèria. Per tal que la RGC assegurí els mínims per a una vida digna cal **adaptar-la i flexibilitzar-la** per donar resposta real a les necessitats de les famílies.

3.3. OCUPACIÓ

- 3.3.1. Incrementar la inversió en polítiques d'ocupació que, més enllà de generar llocs de treball i **facilitar la incorporació al mercat laboral dels col·lectius més afectats** per les elevades taxes d'atur i amb major dificultat d'inserció –joves, dones, majors de 45 anys, persones en situació de vulnerabilitat–, contribueixin a **combatre la precarització** i a conformar un nou mercat de treball amb condicions dignes i justes.
- 3.3.2. Aplicar i desenvolupar de forma immediata els programes de garantia Juvenil previstos ja que en l'actualitat estant aturats repercutint a els joves i als professionals del Tercer Sector Social que s'hi dediquen.
- 3.3.3. Implementar **polítiques de formació ocupacional i contínua** més alineades amb les necessitats del mercat laboral i que incorporin alhora el desenvolupament de **competències transversals** com a eix fonamental. A més, per evitar incorporacions precàries al mercat laboral cal poder oferir itineraris llargs i models d'alternança formació/treball, comptant amb el compromís i la coresponsabilitat de les empreses.
- 3.3.4. Repensar el **Servei d'Ocupació de Catalunya** per adaptar la institució als nous reptes del mercat de treball. L'experiència

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

acumulada al llarg d'aquests anys ha de servir per treballar plegats amb el tercer sector social de Catalunya per millorar la ocupabilitat i la ocupació dels col·lectius més vulnerables.

- 3.3.5. Sol·licitar que les subvencions esdevinguin concursos quan la naturalesa de l'encàrrec així ho determini en **matèria d'ocupació**.
- 3.3.6. **Eliminar la inseguretats jurídica** que viuen les entitats en el desenvolupament dels seus programes d'inserció sociolaboral a Catalunya.

3.4. HABITATGE

- 3.4.1. Establir un **pla prioritari d'habitatge públic de lloguer social** per tal d'ampliar el parc existent, via compra o via nova construcció, fins un 5% del total d'habitatges en els propers quatre anys. (Actualment, el parc públic d'habitatge de lloguer social a Catalunya no arriba al 2% del total d'habitatges, quan la mitjana europea és del 15%.)
- 3.4.2. Posar el nou parc d'habitatge de lloguer social a disposició de la **lluita contra la gentrificació i l'exclusió social** des de la mateixa Generalitat o en col·laboració amb les entitats socials, amb preus de lloguer més assequibles per a les famílies més desafavorides.

3.5. POLÍTICA PENITENCIÀRIA I D'EXECUCIÓ PENAL

Partint de la importància d'intervenir tant en el medi intrapenitenciari com en el medi obert i de la necessitat d'acompanyar la persona mitjançant itineraris personalitzats, proposem:

- 3.5.1. Aprovar un **pla interdepartamental per a l'atenció a les persones que han estat privades de llibertat**, amb una aposta clara per la reinserció i la prevenció de possibles dificultats mitjançant mesures de discriminació positiva en l'accés a l'habitatge, la formació, els serveis de salut i el mercat laboral, i un sistema de protecció específic que garanteixi l'acompanyament socioeducatiu.
- 3.5.2. Destinar més recursos a la intervenció en el medi obert per **donar temps i oferir un acompanyament de qualitat** que permeti fer prevenció en àmbits com l'habitatge o algunes problemàtiques que podrien estar associades, com les addiccions, i que repercuteixen en la reducció de la reincidència. El rol de les entitats socials, crític i de col·laboració, passa per afavorir que l'atenció i el seguiment en el medi obert compleixi els criteris i estàndards de qualitat, així com per impulsar la participació de les persones ateses i **promoure programes innovadors** com ara Cercles, nascut

en el marc d'un projecte europeu i adreçat a persones que han comès un delictes d'agressió sexual.

- 3.5.3. Visibilitzar la realitat de la reinserció postpenitenciària i **generar una opinió pública favorable** a la inversió en aquest àmbit, col·laborant amb els mitjans de comunicació per promoure un tractament positiu de la qüestió i cercant també la col·laboració amb les empreses. A més de millorar la intervenció, l'obtenció de dades qualitatives i l'avaluació d'impacte han de contribuir a difondre els efectes positius de la reinserció en termes socials, econòmics i de reducció de la reincidència.
- 3.5.4. Impulsar reformes de les lleis penals i, principalment, canvis normatius en el Codi Penal de 1995 que afavoreixin el **compliment de mesures penals alternatives** (MPA) versus pena de presó. És necessari ampliar els supòsits de la suspensió, la substitució de la presó preventiva per mesures de control, la regulació de la llibertat vigilada post condemna i la reformulació del sistema de conversió de penes de presó per multes i treballs en benefici de la comunitat (TBC).

Les persones sotmeses al compliment de MPA veurien millorades les seves **possibilitats de rehabilitació i d'inserció social**, tant per la necessària regulació de les condicions i els protocols d'execució d'aquestes mesures i, particularment de la pena de la TBC, com pel fet d'evitar els efectes negatius i estigmatitzats del pas per la presó i per la possibilitat de complir les penes en el seu país de residència.

3.6. MIGRACIONS

- 3.6.1. **Accelerar el desplegament de la Llei d'acollida** de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, aprovada el 2010, per afavorir la integració i promoure el desenvolupament d'una societat intercultural i plural. Per complir els objectius previstos cal **dotar de més recursos les polítiques migratòries i homogeneïtzar el desplegament** a tot el territori català.
- 3.6.2. **Garantir l'accés a la formació i al treball dels joves d'origen immigrant**, hagin estat tutelats o no per l'Administració, incloent la incorporació de tots ells (no únicament els que tinguin autorització per treballar) al Programa de Garantia Juvenil de la Unió Europea. Per afavorir la integració i estabilitat sociolaboral dels joves cal, tanmateix, **afavorir l'accés als permisos de residència i treball**, tenint en compte les situacions d'especial vulnerabilitat en l'exigència dels requisits i en l'agilització dels tràmits corresponents en cada cas, per la qual cosa demanem la màxima col·laboració entre la Generalitat i la Subdelegació del Govern central, de qui depenen en última instància aquests procediments.

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

- 3.6.3. **Fer efectiva la declaració del Parlament a favor de clausurar els Centres d'Internament d'Estrangers (CIE)**, aprovada el juliol de 2015 amb el suport de més de tres quartes parts de la Cambra catalana. Malgrat tractar-se d'una competència estatal, la resolució adoptada pel Parlament comporta una crítica profunda al model de política migratòria estatal i europea que cal mantenir i reforçar, sense descartar la via de la desobediència civil per garantir el compliment dels Drets Humans.
- 3.6.4. **Col·laborar en la resposta** que cal donar de manera coordinada i global **a les demandes dels refugiats i sol·licitants d'asil** que arriben a Europa. La crisi humanitària que estem vivint requereix un esforç per part de tots, però especialment dels responsables polítics a tots els nivells, per assegurar **una acollida digna i el respecte als Drets Humans** i a les obligacions jurídiques que estableixen els tractats internacionals.

3.7. VIH-SIDA I EXCLUSIÓ SOCIAL

- 3.7.1. Donar **continuitat a l'Acord Nacional per fer front a l'epidèmia del VIH a Catalunya i contra l'estigma relacionat** signat al Parlament de Catalunya el 6 de març de 2014, per tal que enforteixi la garantia de drets i el compromís públic vers les persones que viuen amb VIH/sida.
- 3.7.2. Aconseguir que els serveis especialitzats de llars residències i pisos de suport per a persones que viuen amb VIH/sida i que pateixen exclusió social, que formen part de la Cartera de Serveis del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, puguin passar de ser finançats mitjançant subvencions a ser-ho mitjançant **contractació pública**.

Aquest pas, de subvenció a concert, suposaria per a aquesta xarxa d'atenció la plena normalització, que han assolit altres sectors com gent gran o salut mental, i contribuiria a l'**estabilitat pressupostària** d'aquests serveis que, malgrat fer més de 20 anys que col·laboren amb el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, encara no han estat reconeguts com a veritables proveïdors especialitzats que atenen amb qualitat i dignitat aquest col·lectiu.

- 3.7.3. Potenciar el **servei experimental d'acompanyament a la vida autònoma (SAVA)** com a nou mecanisme de resposta a la necessitat de promoure, encara més, l'apoderament de les persones usuàries. Aquest servei aposta pel treball preventiu i contribueix a la sostenibilitat econòmica de la xarxa d'atenció, ja que optimitza l'ús de les places residencials de gran suport i promou l'atenció comunitària i la inserció social.

Eleccions al Parlament de Catalunya 21D 2017

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

3.8. EQUITAT DE GÈNERE

- 3.8.1. Impulsar **polítiques d'ocupació que incorporin l'equitat de gènere com un pilar fonamental** i que despleguin mesures concretes d'acció positiva destinades a reduir les bretxes de gènere al mercat laboral. Entre altres, han de facilitar la igualtat retributiva, la reducció de la precarització laboral i la contractació de dones grans soles, un dels col·lectius amb major risc de pobresa. A més, demanem el compromís amb les propostes de la Unió Europea orientades a eradicar la segregació vertical i **potenciar l'accés de les dones als llocs de decisió** de les empreses per assolir l'objectiu del 40% marcat per la UE.
- 3.8.2. Mesures específiques de **suport a les dones en famílies monoparentals** que garanteixin el seu accés a l'habitatge social, beques menjador per als seus fills i filles i la cobertura de les necessitats bàsiques d'alimentació, per tal de fer front a l'elevada taxa de risc de pobresa pateix el col·lectiu.
- 3.8.3. Compromís ferm amb **l'erradicació de la violència masclista com a prioritat política i social real**. Cal desplegar recursos per prevenir i atendre la violència masclista amb actuacions integrals i transversals a tots els àmbits (educatiu, polític, social, espai urbà, etc.); facilitar l'accés automàtic de les dones víctimes de violència a les prestacions de Renda Mínima d'Inserció i a l'habitatge social; i impulsant una reforma integral dels sistemes legal i judicial per millorar la seguretat de les dones denunciants.
- 3.8.4. Inclusió de **clàusules de gènere en les licitacions i la contractació públiques**. El tercer sector porta temps analitzant la viabilitat i l'adequació d'introduir clàusules socials en la licitació pública que permetin posar en valor la coherència entre les organitzacions que gestionen serveis públics i l'objecte mateix dels serveis.